

Zpráva o šetření
ve věci [REDAKCE]

A

Dne 24. února 2004 se na veřejného ochránce práv obrátil pan [REDAKCE], bytem [REDAKCE], [REDAKCE] se svým podnětem, ve kterém namítal překročení pravomocí Vojenské policie, kterého se měli její příslušníci dopustit při silniční kontrole dne 29. září 2003 v areálu kasáren v Bechyni.

B

[REDAKCE] spatřoval pochybení vojenských policistů v tom, že mu byl při silniční kontrole kontrolován též řidičský průkaz, OTP vozidla a byla provedena orientační dechová zkouška. Uvádí, že zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, neumožňuje provádět kontrolu v tomto rozsahu, a zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, svěřuje pravomoc vyžadovat řidičské oprávnění, OTP vozidla a provádět dechovou zkoušku pouze příslušníkům Policie ČR.

Další možné pochybení spatřoval [REDAKCE] v tom, že Vojenská policie, která při kontrole shledala, že nebyl připoután, své zjištění postoupila k řízení příslušné přestupkové komisi. Svůj názor odůvodňoval tím, že není zřejmé, zda je Vojenská policie státním orgánem podle § 58 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, který má povinnost oznámit přestupek, o němž se dozví, orgánu příslušnému k jeho vyřízení.

Ke svému podnětu [REDAKCE] připojil mimo jiné také kopii své stížnosti veliteli VÚ 4215 a jeho odpověď, v níž je stížnost [REDAKCE] hodnocena jako neopodstatněná.

C

Po prostudování podnětu jsem neshledal pochybení Vojenské policie spočívající v tom, že přestupkové komisi oznámila jednání zakládající podezření z přestupku. Vojenská policie je státním orgánem podle § 58 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, a jednání naplňující znaky přestupku oznamuje příslušným orgánům.

Svým dopisem z 8. dubna 2004 jsem požádal velitele VÚ 4215, plk. Mgr. [REDAKCE], o vyjádření, odkud čerpá Vojenská policie své oprávnění vyžadovat předložení řidičského průkazu, OTP vozidla a provádět dechovou zkoušku. Jeho odpověď jsem obdržel dne 28. dubna 2004.

Plk. Mgr. v ní uvádí, že s ohledem na to, že [REDAKCE] [REDAKCE] je občanským zaměstnancem armády, je jeho vyjádření zpracováno konkrétně na tuto skupinu osob. S ohledem na rozlehlost kasáren v Bechyni povoluje velitel útvaru na žádost jednotlivých zaměstnanců vjezd soukromými dopravními prostředky do objektu a k tomu vydává povolení pro konkrétní osoby a konkrétní vozidla, jejichž pohyb ve vojenském objektu je přesně stanoven a kontrolován. Vozidlo [REDAKCE] zastavila Vojenská policie v areálu kasáren, v souladu s ustanovením § 17 odst. 2 zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, a zkontrolovala oprávněnost jeho pohybu ve vojenském objektu podle § 2 písm. b) a § 3 odst. 1 písm. a) téhož zákona. Podle ustanovení § 12 zákona o Vojenské policii hlídka [REDAKCE] [REDAKCE] požádala o prokázání totožnosti.

Pokud jde o kontrolu řidičského oprávnění a OTP vozidla, je podle Vojenské policie ke zjištění oprávněnosti výskytu a pohybu dopravního prostředku ve vojenském objektu nutné, aby řidič předložil potřebné doklady, v daném případě povolení vydané velitelem s identifikačními údaji. Tyto údaje je však nutné ověřit, a to např. z OTP vozidla, aby kupříkladu nedošlo k záměně vozidla. Přesto, že zákon o Vojenské policii výslovně neuvádí oprávnění ke kontrole dokladů předmětného soukromého vozidla, lze, podle plk. [REDAKCE], toto oprávnění dovodit z působnosti Vojenské policie (§ 2 písm. b) zákona o Vojenské policii), z oprávnění požadovat vysvětlení (§ 11) a z oprávnění k zastavování a prohlídce dopravních prostředků (§ 17 odst. 2 a 3). S ohledem na to, že úkolem Vojenské policie je kromě jiného také dohlížet na bezpečnost provozu vozidel ozbrojených sil a ostatních dopravních prostředků, má plk. Mgr. [REDAKCE] za to, že předmětem silniční kontroly, směřující ke zjištění totožnosti osoby, oprávněnosti jejího pobytu a pohybu vozidla ve vojenském objektu, je kontrola totožnosti řidiče, jeho způsobilost k řízení vozidla a osvědčení o registraci vozidla.

Pokud jde o provedení orientační dechové zkoušky, odkazuje se ve vyjádření na ustanovení § 6 zákona č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, které stanoví, že osoba vykonávající činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví lidí nebo poškodit majetek, nesmí požívat alkoholické nápoje nebo užívat jiné návykové látky při výkonu této činnosti nebo před jejím vykonáváním. Tato osoba je povinna podrobit se na výzvu vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou. Mezi orgány oprávněnými vyzvat takovou osobu k vyšetření jsou uvedeny i orgány Ministerstva obrany. Plk. Mgr. [REDAKCE] dále poukazuje na odst. 6 citovaného ustanovení, který odkazuje na § 135 odst. 2 písm. g) zákoníku práce, podle něhož mají pracovníci povinnost podrobit se vyšetření, zda nejsou pod vlivem alkoholu nebo jiných omamných látek, které provádí organizace, u níž jsou v pracovním poměru, resp. velitelem stanovený okruh vedoucích pracovníků útvaru. Ustanovení § 7 zákona č. 37/1989 Sb. potom zakotvuje povinnost organizace přijímat opatření k ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi a kontrolovat jejich plnění. K realizaci zákona č. 37/1989 Sb. byl vydán rozkaz ministra obrany č. 1/1998, který stanovuje postup při prevenci toxikomanie, alkoholismu a jiných sociálně patologických jevů a ze kterého vyplývá povinnost minimálně dvakrát ročně dodržování zákazů a omezení kontrolovat, přičemž v praxi při provádění kontrol velitelé útvaru úzce spolupracují s Vojenskou policií.

D

Z ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném chránci práv, ve znění pozdějších předpisů, vyplývá, že se moje působnost vztahuje na Vojenskou policii, jsem tudíž oprávněn její postup šetřit.

S argumenty velitele VÚ 4215 se nemohu opravdu jednoznačně ztotožnit, neboť podle mého názoru nelze z platného zákona o Vojenské policii bez pochybností dovodit oprávnění vyžadovat předložení řidičského oprávnění a OTP vozidla. Požadovat provedení orientační dechové zkoušky na základě zákona o Vojenské policii lze pouze při objasňování jednání vojáků, které má znaky přestupku; což není případ [REDAKCE] [REDAKCE].

Je pravdou, že Vojenská policie je povinna zabezpečovat kázeň a pořádek ve vojenských objektech a dohlížet nad bezpečností provozu vozidel ozbrojených sil a ostatních dopravních prostředků ve vojenských objektech, proto by bylo na místě, kdyby k plnění tohoto úkolu měla srovnatelná oprávnění jako Policie ČR, která dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu obecně.

Na druhou stranu ale z obecně vymezených úkolů Vojenské policie zabezpečovat kázeň a pořádek ve vojenských objektech a dohlížet nad bezpečností provozu vozidel ozbrojených sil a ostatních dopravních prostředků ve vojenských objektech, vymezených v ustanovení § 3 odst. 1 písm. a), a h) zákona č. 124/1992 Sb., nelze podle mého názoru dovodit její pravomoc vyžadovat k ověření oprávněnosti pobytu a pohybu osoby a pohybu vozidla ve vojenském objektu řidičský průkaz a OTP vozidla.

Pokud jde o provedení dechové zkoušky, lze pochybovat, zda byla dechová zkouška provedena pro účely zákona č. 37/1989 Sb. Zdá se ale zřejmé, že vojenský policista, který stěžovatele kontroloval, nebude patřit mezi okruh vedoucích zaměstnanců stanovených v pracovním řádu příslušných k provádění dechové zkoušky. Mimo to, výsledek dechové zkoušky prováděné zaměstnavatelem podle zákoníku práce by měl sloužit pouze příslušnému vedoucímu zaměstnanci, který dechovou zkoušku nařídil. V tomto případě však byl záznam o provedené dechové zkoušce obsažen v „hlášení silniční kontroly“ a postoupen přestupkové komisi. Dechová zkouška v případě [REDAKCE] [REDAKCE] tak nebudí dojem, že by byla prováděna podle zákoníku práce, ale naopak se zdá, že ji vojenští policisté pojali jako dechovou zkoušku řidiče v rámci běžné silniční kontroly. Oprávnění vojenských policistů provádět dechovou zkoušku ale, jak uvádím výše, podle mého názoru nelze z platné právní úpravy jednoznačně dovodit.

Nejlepším řešením dané situace by byla novela zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, která by oprávnění Vojenské policie při dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu výslovně zakotvila. S takovým řešením problému souhlasí rovněž i Vojenská policie, resp. Ministerstvo obrany. Podle mých informací potvrzených rovněž ministrem obrany, JUDr. Karlem Kühnlem, je připravována novela zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, která by měla výslovně stanovit, že příslušníci Vojenské policie mají při dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu stejná oprávnění, jako příslušníci Policie ČR.

E

Závěrem tak konstatuji, že na základě provedeného šetření se jednoznačně neztotožňuji s vykladem Vojenské policie, podle něhož lze oprávnění vojenských policistů ke kontrole řidičského průkazu, OTP a dechové zkoušce jednoznačně dovodit ze současného znění zákona. Jsem přesvědčen, že řešením, které by odstranilo výkladové nejasnosti, bude přijetí navržené novely zákona o Vojenské policii. S ohledem na to, že Ministerstvo obrany v současné době již tuto novelu připravuje, považuji toto opatření za dostatečné a s tím své šetření podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, uzavírám.

Tato zpráva bude zaslána veliteli VÚ 4215, plk. Mgr. a
stěžovateli, [REDACTED].

JUDr. Otakar M o t e j l
veřejný ochránce práv